

**ПУТІВНИК ПО ACQUIS ЄС:
реферативний огляд новоприйнятих актів
за лютий 2024 року***

Путівник по acquis ЄС містить оперативну систематизовану інформацію щодо прийнятих актів ЄС, ілюструє тенденції розвитку acquis та актуальні питання для держав-членів ЄС.

У першому розділі Путівника наведено реферативні огляди актів, опублікованих у лютому 2024 року, які присвячені врегулюванню відносин у сферах:

- охорони довкілля, здоров'я та прав споживачів;
- права на заснування та свободу надання послуг;
- сільського господарства;
- митного союзу і вільного руху товарів;
- загальних, фінансових та інституційних питань;
- промислової політики та внутрішнього ринку;
- народної Європи.

До другого розділу Путівника увійшли акти, прийняті ЄС щодо України в зазначений період. Це акти про солідарність з Україною в питаннях забезпечення її територіальної цілісності, суверенітету та незалежності, а також щодо врегулювання окремих аспектів виконання Україною Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з одного боку, та Україною, з іншого боку.

У третьому розділі Путівника наведено огляд тенденцій розвитку права ЄС (acquis ЄС).

Для ознайомлення з Путівником перейдіть за посиланням

<https://padlet.com/rservvru/aquis-2024-x24qcgaej93qfk8t>

ЗМІСТ

I. Акти права ЄС	4
Законодавчі акти	4
<i>Охорона довкілля, здоров'я та прав споживачів</i>	4
Незаконодавчі акти	6
<i>Право на заснування та свобода надання послуг</i>	6
<i>Сільське господарство</i>	7
<i>Митний союз і вільний рух товарів</i>	7
<i>Транспортна політика</i>	8
<i>Загальні, фінансові та інституційні питання</i>	9
<i>Народна Європа</i>	10
II. Акти ЄС, прийняті на знак солідарності з Україною	13
Законодавчі акти	13
Незаконодавчі акти	15
III. Огляд тенденцій розвитку права ЄС	18

І. Акти права ЄС

Законодавчі акти

Охорона довкілля, здоров'я та прав споживачів

Регламент (ЄС) 2024/573 Європейського Парламенту та Ради від 7 лютого 2024 року про фторовані парникові гази та внесення змін до Директиви (ЄС) 2019/1937 і скасування Регламенту (ЄС) 517/2014¹.

Оскільки Європейська зелена угода започаткувала нову стратегію зростання для Союзу, яка спрямована на перетворення Союзу на справедливе і процвітаюче суспільство із сучасною, ресурсоефективною та конкурентоспроможною економікою, необхідним є перегляд чинного Регламенту (ЄС) 517/2014 про фторовані парникові гази.

Регламент має на меті запобігання викидам фторованих парникових газів, сприяючи досягненню кліматичних цілей ЄС і забезпечуючи дотримання зобов'язань за Монреальським протоколом щодо речовин, які руйнують озоновий шар.

Цей Регламент:

- встановлює правила щодо стримування, використання, відновлення, переробки, утилізації та знищення фторованих парникових газів, а також відповідні допоміжні заходи, такі як сертифікація і проведення навчання, що включає безпечне поводження зі фторованими парниковими газами й альтернативними речовинами, які містять фтор;

- встановлює умови щодо виробництва, імпорту, експорту, розміщення на ринку, подальшого постачання та використання фторованих парникових газів, а також продуктів і обладнання, що містять фторовані парникові гази або функціонування яких залежить від цих газів;

- визначає умови щодо використання фторованих парникових газів;

- встановлює кількісні обмеження розміщення на ринку гідрофторвуглеців;

- встановлює правила звітності та санкції за порушення правил цього Регламенту.

Цей Регламент набуває чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Цей Регламент є обов'язковим у повному обсязі й безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

¹ Regulation (EU) 2024/573 of the European Parliament and of the Council of 7 February 2024 on fluorinated greenhouse gases, amending Directive (EU) 2019/1937 and repealing Regulation (EU) No 517/2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400573

Регламент (ЄС) 2024/590 Європейського Парламенту та Ради від 7 лютого 2024 року про речовини, які руйнують озоновий шар, та скасування Регламенту (ЄС) 1005/2009².

Метою цього акта є запровадження нових заходів щодо речовин, які руйнують озоновий шар, задля досягнення вищого рівня додаткового скорочення викидів та узгодження з Європейською зеленою угодою.

Цей Регламент встановлює правила щодо виробництва, імпорту, експорту, розміщення на ринку, зберігання та подальшого постачання озоноруйнівних речовин, а також щодо їх використання, відновлення, переробки, утилізації і знищення. У цьому акті також визначені вимоги до звітності щодо імпорту, експорту, розміщення на ринку, подальшого постачання та використання продуктів та обладнання, що містять озоноруйнівні речовини або функціонування яких залежить від цих речовин.

Додаток до цього Регламенту містить перелік заборонених озоноруйнівних речовин, а також тих, що мають обмежений дозвіл на використання.

Запроваджуючи нові заходи, спрямовані на продукти, в яких у минулому легально використовувалися озоноруйнівні речовини, ЄС прагне запобігти викидам, еквівалентним 180 млн тонн CO₂ і 32 000 тонн озоноруйнівних речовин, до 2050 року.

Цей Регламент набуває чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Цей Регламент є обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

² Regulation (EU) 2024/590 of the European Parliament and of the Council of 7 February 2024 on substances that deplete the ozone layer, and repealing Regulation (EC) No 1005/2009. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400590

Незаконодавчі акти

Право на заснування та свобода надання послуг

Делегований Регламент Комісії (ЄС) 2024/436 від 20 жовтня 2023 року, що доповнює Регламент (ЄС) 2022/2065 Європейського Парламенту та Ради, встановлюючи правила проведення аудиту для особливо великих онлайн-платформ та особливо великих онлайн-пошукових систем³.

Цей Регламент встановлює правила проведення незалежних аудитів відповідно до статті 37 Регламенту (ЄС) 2022/2065 Європейського Парламенту та Ради від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг та внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС (далі – Регламент (ЄС) 2022/2065)⁴.

Цей акт містить положення щодо:

- процедурних заходів із забезпечення відповідності аудиторських організацій умовам Регламенту (ЄС) 2022/2065;
- процедурних заходів зі співпраці та допомоги постачальникам послуг, що підпадають під аудиторську перевірку;
- визначення та вибору методологій аудиту;
- шаблонів аудиторського звіту та звіту про виконання аудиту (Додатки I та II до цього Регламенту).

Також положення Регламенту встановлюють вимоги до: аудиторських доказів; спеціальних методологій аудиту; оцінки та мінімізації ризиків і управління кризовими ситуаціями.

Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу», є обов'язковим до виконання у повному обсязі й безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Делегований Регламент Комісії (ЄС) 2024/595 від 9 листопада 2023 року, що доповнює Регламент (ЄС) 1093/2010 Європейського Парламенту та Ради стосовно нормативних технічних стандартів, які визначають суттєвість недоліків, тип зібраної інформації, практичні впровадження збору інформації і аналізу, розповсюдження інформації, що міститься в центральній базі даних, щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (ББГ / ФТ), зазначеній у статті 9а(2) цього Регламенту⁵.

³ Commission Delegated Regulation (EU) 2024/436 of 20 October 2023 supplementing Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council, by laying down rules on the performance of audits for very large online platforms and very large online search engines. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400436

⁴ Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022R2065>

⁵ Commission Delegated Regulation (EU) 2024/595 of 9 November 2023 supplementing Regulation (EU) No 1093/2010 of the European Parliament and of the Council with regard to regulatory technical standards specifying the materiality of weaknesses, the type of information collected, the practical implementation of the information collection and the analysis and dissemination of the information contained in the Anti-money laundering and counter terrorist financing (AML/CFT) central

Регламент має на меті розширення повноважень для уповноважених прудеційних органів щодо контролю за запобіганням відмивання коштів і фінансування тероризму, який може відбуватися за посередництвом органів фінансового сектору.

Регламент врегульовує питання виникнення суттєвого ризику, що може сприяти відмиванню коштів або фінансуванню тероризму, а також визначає порядок повідомлення органами звітності щодо ризиків виникнення такої ситуації у фінансових органах.

Цей Регламент набуває чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу», є обов'язковим у повному обсязі й безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Сільське господарство

Делегований Регламент Комісії (ЄС) 2024/585 від 8 грудня 2023 року, що доповнює Регламент (ЄС) 251/2014 Європейського Парламенту та Ради про спеціальні правила індикації та позначення інгредієнтів в ароматизованих винних продуктах⁶.

Цей Регламент встановлює додаткові вимоги до індикації та позначення інгредієнтів в ароматизованих винних продуктах і передбачає, що продукти з виноградної лози, які використовуються для отримання ароматизованого винного продукту, повинні бути позначені в переліку інгредієнтів терміном «вино» або назвою конкретних використаних продуктів із виноградної лози. Також положення Регламенту встановлюють вимоги до позначення інших інгредієнтів, які додаються до основної продукції з виноградної лози.

Регламент набирає чинності на третій день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу», є обов'язковим до виконання у повному обсязі й безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Митний союз і вільний рух товарів

Делегований Регламент Комісії (ЄС) 2024/249 від 30 листопада 2023 року щодо внесення змін до Делегованого Регламенту (ЄС) 2015/2446 про загальні вимоги до даних для цілей обміну та зберігання окремої інформації відповідно до митного законодавства⁷.

database referred to in Article 9a(2) of that Regulation. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400595

⁶ Commission Delegated Regulation (EU) 2024/585 of 8 December 2023 supplementing Regulation (EU) No 251/2014 of the European Parliament and of the Council as regards specific rules for the indication and designation of ingredients for aromatised wine products. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400585

⁷ Commission Delegated Regulation (EU) 2024/249 of 30 November 2023 amending Delegated Regulation (EU) 2015/2446 as regards common data requirements for the purposes of exchange and storage of certain information under the customs legislation. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400249

Цей Регламент передбачає внесення змін до: загальних вимог щодо інформаційних митних даних; змісту даних запису про реєстрацію та ідентифікацію економічних операторів; вимог щодо реєстрації економічних операторів, які не зареєстровані на митній території ЄС.

Також Регламентом передбачається внесення змін до додатків Регламенту Комісії (ЄС) 2015/2446, які стосуються загальних вимог до інформаційних даних у: заявах та рішеннях; деклараціях, нотифікаціях та підтвердженнях митного статусу товарів; реєстрації суб'єктів господарювання та інших осіб; формі транзитного супровідного документа та переліку об'єктів (Додатки I–V до цього Регламенту).

Цей Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу». Проте, передбачається, що окремі положення цього Регламенту будуть застосовуватися: із 3 березня 2024 року (*пункти 1–5 статті 1*), із 1 березня 2027 року (*пункт 6 статті 1*) та з дати розгортання п'ятої фази Нової комп'ютеризованої транзитної системи (*пункти 7–9 статті 1*).

Регламент є обов'язковим до виконання у повному обсязі і безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Транспортна політика

Делегований Регламент Комісії (ЄС) 2024/490 від 29 листопада 2023 року щодо внесення змін до Делегованого Регламенту (ЄС) 2017/1926, що доповнює Директиву 2010/40/ЄС Європейського Парламенту та Ради про надання мультимодальних туристичних інформаційних послуг у всьому ЄС⁸.

Цим Регламентом вносяться зміни, що обумовлені, насамперед, «Стратегією сталої та розумної мобільності – європейський транспорт на шляху до майбутнього»⁹ та Європейською стратегією даних¹⁰.

Зокрема, цим актом у новій редакції викладаються такі статті Делегованого Регламенту (ЄС) 2017/1926: стаття 2 «Визначення» (закріплює легальні дефініції термінів, які застосовуються до мультимодальних подорожей і інформації про дорожній рух); стаття 4 «Доступність, обмін та повторне використання статичних, історичних та спостережуваних даних про подорожі та дорожній рух» (встановлює обов'язок власників даних надавати доступ до статичних, історичних і спостережуваних даних про подорожі та рух через національну точку доступу);

⁸ Commission Delegated Regulation (EU) 2024/490 of 29 November 2023 amending Delegated Regulation (EU) 2017/1926 supplementing Directive 2010/40/EU of the European Parliament and of the Council with regard to the provision of EU-wide multimodal travel information services. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400490

⁹ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions «Sustainable and Smart Mobility Strategy – putting European transport on track for the future» COM/2020/789. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0789>

¹⁰ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions «A European strategy for data» COM/2020/66. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0066>

стаття 5 «Доступність, обмін та повторне використання динамічних даних про подорожі та дорожній рух» (встановлює обов'язок власників даних надавати доступ до динамічних даних про подорожі та рух через національну точку доступу); стаття 6 «Оновлення даних» (встановлює обов'язок власників даних оновити відповідні статичні, історичні, спостережувані й динамічні дані про подорожі та рух); стаття 9 «Оцінка відповідності» (встановлює обов'язок держав-членів провести оцінку відповідності власників даних і постачальників послуг вимогам цього Регламенту). Також у новій редакції викладено Додаток «Категорії даних».

Цей Регламент набуває чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу», є обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Загальні, фінансові та інституційні питання

Імплементацийний Регламент Комісії (ЄС) 2024/482 від 31 січня 2024 року, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) 2019/881 Європейського Парламенту та Ради щодо прийняття схеми сертифікації кібербезпеки на основі Європейських загальних критеріїв (EUCC)¹¹.

Цей Регламент визначає функції, правила та обов'язки, а також структуру схеми сертифікації кібербезпеки на основі Європейських загальних критеріїв (EUCC) відповідно до Європейської системи сертифікації кібербезпеки, викладеної в Регламенті (ЄС) 2019/881.

Згідно з главою I цей Регламент застосовується до всіх продуктів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), включаючи їх документацію, яка подається для сертифікації відповідно до EUCC, а також до всіх профілів захисту, які подаються на сертифікацію. До оцінювання, що проводиться за схемою EUCC, застосовуються стандарти Загальних критеріїв і Загальної методології оцінювання. Органи сертифікації повинні видавати сертифікати EUCC із рівнем довіри «значний» або «високий».

Главою II передбачені умови сертифікації продуктів ІКТ. Період дії сертифіката EUCC не більше 5 років.

Главою III Регламенту закріплено умови щодо сертифікації профілів захисту. Передбачено, що орган із сертифікації встановлює термін дії для кожного сертифіката EUCC.

Главою IV закріплено вимоги до органів з оцінки відповідності – органу сертифікації та Центру оцінки безпеки інформаційних технологій (ITSEF).

Глава V передбачає особливості моніторингової діяльності національного органу сертифікації кібербезпеки, органу із сертифікації та власника сертифіката, а

¹¹ Commission Implementing Regulation (EU) 2024/482 of 31 January 2024 laying down rules for the application of Regulation (EU) 2019/881 of the European Parliament and of the Council as regards the adoption of the European Common Criteria-based cybersecurity certification scheme (EUCC). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400482

також наслідки невідповідності сертифікованого продукту ІКТ або профілю захисту визначеним у цьому Регламенті вимогам, а також наслідки недотримання вимог Регламенту власником сертифіката.

Глава VI визначає умови управління вразливостями, зокрема стосовно процедур управління вразливостями, аналізу впливу вразливостей, звітування про такий аналіз, а також усунення вразливостей.

Глава VII визначає умови обліку документів, підготовлених у зв'язку з оцінюванням і сертифікацією, та збереження відповідних записів; забезпечення доступу до інформації власником сертифіката та Агентством Європейського Союзу з питань мережевої та інформаційної безпеки (ENISA); захист інформації.

Глава VIII передбачає положення щодо укладення угод про взаємне визнання з третіми країнами, які бажають сертифікувати свою продукцію відповідно до цього Регламенту і бажають, щоб така сертифікація була визнана в межах Союзу.

Главою IX визначено умови експертного оцінювання органу із сертифікації, що видає сертифікати EUCC із рівнем довіри «високий».

Главою X Регламенту визначено умови підтримки схеми EUCC.

Главою XI передбачено терміни процесу сертифікації.

Цей Регламент набирає чинності на двадцятий день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу». Він застосовується із 27 лютого 2025 року. Глава IV і Додаток V застосовуються з дати набрання чинності цим Регламентом. Цей Регламент є обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Народна Європа

Імплементативне рішення Комісії (ЄС) 2024/441 від 24 січня 2024 року щодо запиту на реєстрацію, відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/788 Європейського Парламенту та Ради Європейської громадянської ініціативи під назвою «Європейська громадянська ініціатива захисту сільського господарства та сільської економіки в Європі»¹².

Імплементативне рішення ухвалює реєстрацію європейської громадянської ініціативи «Захист сільського господарства та сільської економіки в Європі».

Ініціатива переслідує три цілі: «Захист європейського сільського господарства та сільської економіки за допомогою цілісної нормативної бази», «Поліпшення управління водними ресурсами для підтримки продовольчої безпеки та створення Європейського гідрологічного плану», «Створення Європейського агентства з питань сільського господарства та сільської економіки».

Це Рішення адресоване організаторам цієї громадянської ініціативи.

¹² Commission Implementing Decision (EU) 2024/441 of 24 January 2024 on the request for registration, pursuant to Regulation (EU) 2019/788 of the European Parliament and of the Council, of the European citizens' initiative entitled European Citizens' Initiative in Defence of Agriculture and Rural Economy in Europe (notified under document C(2024) 489). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400441

Імплементативне рішення Комісії (ЄС) 2024/442 від 24 січня 2024 року щодо запиту на реєстрацію відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/788 Європейського Парламенту та Ради Європейської громадянської ініціативи під назвою «Заборона конверсійної практики в Європейському Союзі»¹³.

Імплементативне рішення погоджує реєстрацію європейської громадянської ініціативи «Заборона конверсійної практики в Європейському Союзі».

Мета ініціативи полягає в тому, щоб закликати Комісію «запропонувати обов'язкову законодавчу заборону конверсійної практики, націленої на ЛГБТ-спільноти (LGBTQ+) в Європейському Союзі». Ініціатива визначає ці практики як «зовнішнє втручання, спрямоване на зміну, переслідування або придушення сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності та / або гендерного самовираження осіб ЛГБТ-спільнот. У зв'язку з цим виникає необхідність у створенні директиви, яка додає конверсійну практику до переліку злочинів, та / або внесенні змін до існуючого законодавства з метою запровадження заборони такої практики».

Це Рішення адресоване організаторам цієї громадянської ініціативи.

Імплементативне рішення Комісії (ЄС) 2024/588 від 6 лютого 2024 року щодо запиту на реєстрацію відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/788 Європейського Парламенту та Ради Європейської громадянської ініціативи під назвою «Європейська ініціатива щодо коноплі»¹⁴.

Імплементативне рішення ухвалює часткову реєстрацію європейської громадянської ініціативи «Європейська ініціативна щодо коноплі».

Три цілі ініціативи полягають у такому. Організатори закликають Комісію скликати «Трансевропейську громадянську асамблею» щодо політики коноплі про: загальну шкалу санкцій у всьому ЄС; послідовність політики держав-членів; можливість громадян ЄС обговорювати це делікатне питання між собою та з державними інституціями. Організатори закликають сприяти доступу до медичної коноплі на основі наукових доказів і досвіду пацієнтів, а також надати пацієнтам дозвіл на перевезення коноплі та будь-яких похідних частин, призначених для терапевтичного використання, по всьому ЄС задля повного забезпечення права на здоров'я. Організатори просять виділити необхідні ресурси для проведення відповідних досліджень щодо корисності коноплі, у тому числі у фітотерапії та традиційній медицині, для терапевтичного використання й обміну знаннями на міжнародному рівні.

¹³ Commission Implementing Decision (EU) 2024/442 of 24 January 2024 on the request for registration, pursuant to Regulation (EU) 2019/788 of the European Parliament and of the Council, of the European citizens' initiative entitled Ban on conversion practices in the European Union (notified under document C(2024) 344). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400442

¹⁴ Commission Implementing Decision (EU) 2024/588 of 6 February 2024 on the request for registration, pursuant to Regulation (EU) 2019/788 of the European Parliament and of the Council, of the European citizens' initiative entitled European Cannabis Initiative. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400588

Комісія прийняла рішення зареєструвати цю громадянську ініціативу частково в рамках другої та третьої цілей, оскільки положення першої цілі не відповідають юридичним вимогам щодо оформлення ініціатив.

Це Рішення адресоване організаторам цієї громадянської ініціативи.

II. Акти ЄС, прийняті на знак солідарності з Україною

Законодавчі акти

Регламент (ЄС) 2024/792 Європейського Парламенту та Ради від 29 лютого 2024 року про заснування Ukraine Facility (програми для України)¹⁵.

Регламентом затверджується започаткування Ukraine Facility (програми для України) на період 2024–2027 років, яка має задовольнити як короткострокові потреби у відновленні України, так і її середньострокову модернізацію.

Програма передбачає підтримку макрофінансової стабільності, сприяння відновленню та модернізації країни під час впровадження ключових реформ на шляху до вступу в ЄС. Реалізація програми сприятиме переходу до зеленої, цифрової та інклюзивної економіки, яка поступово наблизитиме Україну до правил та стандартів ЄС.

Слід зазначити, що сфера дії Ukraine Facility не поширюватиметься на гуманітарну допомогу, оборонну та іншу підтримку, яку надають держави-члени українським біженцям.

Ukraine Facility розділена на три складові:

1. Перша складова охоплює надання фінансової підтримки у формі як безповоротної фінансової допомоги, так і кредитної підтримки України. Ця підтримка забезпечить фінансову стійкість України і передбачає надійну основу для захисту Державного бюджету. Щоб отримати доступ до цієї підтримки, Уряд України повинен буде підготувати План відновлення, реконструкції та модернізації країни (далі – План відновлення) і детально описати реформи та інвестиції, які він має намір залучити в рамках процесу вступу України до ЄС. Кошти у межах цієї складової Ukraine Facility надаватимуться на основі виконання Плану, який буде підкріплений комплексом умов та графіком виплат, погодженим з ЄС. Значна увага приділятиметься реформі державного управління, належному врядуванню, верховенству права, боротьбі з корупцією та раціональному фінансовому управлінню.

2. Друга складова передбачає спеціальну інвестиційну програму для України, розроблену з метою залучення та мобілізації державних і приватних інвестицій на відновлення та реконструкцію України згідно з Планом відновлення. Він доповнюватиме діючі інструменти підтримки України.

3. Третя складова охоплює технічну допомогу та інші заходи, включаючи мобілізацію експертних знань щодо реформ, підтримку муніципалітетів, громадянського суспільства та інші форми двосторонньої допомоги, які зазвичай надаються країнам, що готуються до вступу в ЄС. У рамках цієї складової також передбачається підтримка й інших ініціатив з реагування на російську агресію проти України, у тому числі на забезпечення застосування норм міжнародного

¹⁵ Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council of 29 February 2024 establishing the Ukraine Facility. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400792

права щодо злочинів, скоєних Росією на території України. Субсидування відсоткових ставок за кредитами також буде покриватися в рамках цієї складової програми.

Передумовою для підтримки України у межах Ukraine Facility буде те, що країна продовжуватиме підтримувати й поважати ефективні демократичні механізми, включаючи багатопартійну парламентську систему та верховенство права, а також гарантувати повагу до прав людини, у тому числі прав національних меншин.

Комісія буде здійснювати постійний моніторинг реалізації цієї програми. Зокрема, передбачається, що Україна створить систему моніторингу, і очікується, що вона щорічно звітуватиме перед Комісією про виконання Плану відновлення. Звітування включатиме звітність про систему внутрішнього контролю в Україні та про будь-які суми, що були неправомірно сплачені або використані не за призначенням. Україна буде зобов'язана публікувати дані про фізичних та юридичних осіб, які отримують фінансування з програми, що перевищуватиме еквівалент 500 000 євро, на реалізацію реформ, передбачених у рамках Ukraine Facility.

Загальний обсяг залучених коштів Ukraine Facility передбачається в розмірі до 50 млрд євро на період з 2024 по 2027 роки для всіх видів підтримки відновлення України. Ця сума буде надана шляхом поєднання як грантів, так і кредитів, а також бюджетних гарантій, рішення про надання яких буде прийнято державами-членами та Європейським Парламентом у контексті прийняття річного бюджету ЄС.

Загальними цілями Ukraine Facility є підтримка України:

- у подоланні соціальних, економічних та екологічних наслідків загарбницької війни Росії, тим самим сприяючи мирному відновленню, відбудові та модернізації країни в післявоєнний період, у тому числі шляхом створення соціально-економічних умов для повернення внутрішньо переміщених осіб та осіб, які перебувають під тимчасовим захистом;

- у сприянні соціальній та територіальній згуртованості, демократичній, економічній, екологічній стійкості, прогресивній інтеграції в Союз і глобальну економіку та ринки, а також економічному, соціальному та екологічному наближенню України до стандартів Союзу;

- у впровадженні політичних, інституційних, правових, адміністративних, соціальних та економічних реформ, необхідних для узгодження з цінностями Союзу та поступової адаптації до правил, стандартів, політик і практик Союзу з огляду на майбутнє членство в Союзі, тим самим сприяючи стабільності, безпеці, миру, процвітанню та стійкості.

Цей Регламент набуває чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Цей Регламент є обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Незаконодавчі акти

Регламент Ради (ЄС) 2024/576 від 12 лютого 2024 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) 833/2014 щодо обмежувальних заходів у зв'язку з діями Росії, що дестабілізують ситуацію в Україні¹⁶.

Цим Регламентом внесено зміни до статті 5а Регламенту (ЄС) 833/2014, згідно з якими операції з управління балансом, пов'язані з активами та резервами Центрального банку Росії або будь-якої юридичної особи, організації чи органу, що діє від імені або за вказівкою Центрального банку Росії, зокрема Фонду національного добробуту Росії, що здійснюються від 28 лютого 2022 року або пізніше, не підпадають під дію заборони, передбаченої пунктом 4 статті 5а Регламенту (ЄС) 833/2014.

Установлено, що, починаючи з 15 лютого 2024 року і протягом часу дії обмежувальних заходів, визначених пунктом 4 статті 5а Регламенту (ЄС) 833/2014, центральні депозитарії цінних паперів у розумінні Регламенту (ЄС) 909/2014, які володіють активами та резервами, зазначеними в пункті 4 статті 5а Регламенту (ЄС) 833/2014, загальною вартістю понад 1 мільйон євро, повинні застосовувати відповідні правила щодо залишків грошових коштів, що накопичуються внаслідок обмежувальних заходів (надалі – залишки грошових коштів). Зокрема, залишки грошових коштів обліковуються окремо, а доходи, що нараховуються або генеруються ними (надалі – доходи), починаючи з 15 лютого 2024 року, реєструються окремо на фінансових рахунках центральних депозитаріїв цінних паперів.

Визначено, що чистий прибуток від доходів відповідно до національного законодавства не може бути відчуженим шляхом розподілу у формі дивідендів або в будь-якій іншій формі на користь акціонерів або будь-якої третьої сторони, доки Рада не ухвалить рішення відповідно до пропозиції, поданої на підставі статті 215 Договору про функціонування Європейського Союзу, про можливе встановлення фінансового внеску до бюджету Союзу із цього чистого прибутку для підтримки України, її відновлення й реконструкції. До прийняття Радою такого рішення кожен центральний депозитарій цінних паперів може звернутися до свого наглядового органу з проханням надати дозвіл на використання частини чистого прибутку з огляду на дотримання вимог щодо статутного капіталу та управління ризиками. Відповідні держави-члени ЄС повинні заздалегідь повідомити Комісію про будь-який дозвіл. Відповідні центральні депозитарії цінних паперів повинні звітувати Комісії та своїм національним наглядовим органам до 30 червня кожного року про загальну суму залишків грошових коштів, доходів та чистого прибутку.

Цей Регламент набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

¹⁶ Council Regulation (EU) 2024/576 of 12 February 2024 amending Regulation (EU) No 833/2014 concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400576

Цей Регламент є обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

Рішення Ради (CFSP) 2024/577 від 12 лютого 2024 року про внесення змін до Рішення 2014/512/CFSP щодо обмежувальних заходів у зв'язку з діями Росії, що дестабілізують ситуацію в Україні¹⁷.

Цим Регламентом внесено зміни до статті 1а Рішення 2014/512/CFSP, згідно з якими операції з управління балансом, що пов'язані з активами та резервами Центрального банку Росії або будь-якої юридичної особи, організації чи органу, що діє від імені або за вказівкою Центрального банку Росії, зокрема Фонду національного добробуту Росії, що здійснюються від 28 лютого 2022 року або пізніше, не підпадають під дію заборони, передбаченої пунктом 4 статті 1а Рішення 2014/512/CFSP.

Передбачено, що починаючи з 15 лютого 2024 року і протягом часу дії обмежувальних заходів, визначених пунктом 4 статті 1а Рішення 2014/512/CFSP, центральні депозитарії цінних паперів у розумінні Регламенту (ЄС) 909/2014, які володіють активами та резервами, зазначеними в пункті 4 статті 1а Рішення 2014/512/CFSP, загальною вартістю понад 1 мільйон євро, повинні застосовувати відповідні правила щодо залишків грошових коштів, що накопичуються внаслідок обмежувальних заходів (надалі – залишки грошових коштів). Зокрема, залишки грошових коштів обліковуються окремо, а доходи, що нараховуються або генеруються ними (надалі – доходи), починаючи з 15 лютого 2024 року, реєструються окремо на фінансових рахунках центральних депозитаріїв цінних паперів. Визначено, що чистий прибуток від доходів відповідно до національного законодавства не може бути відчуженим шляхом розподілу у формі дивідендів або в будь-якій іншій формі на користь акціонерів або будь-якої третьої сторони, доки Рада не ухвалить рішення, діючи одноголосно на підставі статей 29 і 30 Договору про Європейський Союз, про можливе встановлення фінансового внеску до бюджету Союзу із цього чистого прибутку для підтримки України та її відновлення і реконструкції. Рада також приймає рішення про суму, яку центральні депозитарії цінних паперів можуть тимчасово утримувати на додаток до дотримання вимог щодо статутного капіталу та управління ризиками без шкоди для дотримання відповідними центральними депозитаріями правил, передбачених правовими актами або відповідно до правових актів Союзу, що регулюють їх нагляд. До прийняття Радою такого рішення кожен центральний депозитарій цінних паперів може звернутися до свого наглядового органу з проханням надати дозвіл на використання частини чистого прибутку з огляду на дотримання вимог щодо статутного капіталу та управління ризиками. Відповідні держави-члени повинні заздалегідь повідомити Комісію про будь-який дозвіл.

¹⁷ Council Decision (CFSP) 2024/577 of 12 February 2024 amending Decision 2014/512/CFSP concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400577

Це Рішення набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Ради (CFSP) 2024/633 від 19 лютого 2024 року про внесення змін до Рішення (CFSP) 2022/266 щодо обмежувальних заходів у відповідь на незаконне визнання, окупацію чи анексію Російською Федерацією певних непідконтрольних уряду територій України¹⁸.

Цим Рішенням внесено зміни до пункту 2 статті 10 Рішення (CFSP) 2022/266, згідно з якими дія Рішення (CFSP) 2022/266 продовжена до 24 лютого 2025 року.

Це Рішення набирає чинності на наступний день після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Імплементативний Регламент Ради (ЄС) 2024/753 від 23 лютого 2024 року про імплементативний Регламенту (ЄС) 269/2014 щодо обмежувальних заходів стосовно дій, які підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України¹⁹.

Цим Регламентом внесено зміни до Додатку I Регламенту (ЄС) 269/2014, згідно з якими додано 106 фізичних і 88 юридичних осіб, відповідальних за дії, що підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України, до переліку фізичних та юридичних осіб, організацій і органів, на яких поширюються обмежувальні заходи (перелік наведений у Додатку I Регламенту (ЄС) 269/2014) (далі – Перелік осіб). Додаток I Регламенту (ЄС) 269/2014 змінено відповідно до Додатку цього Регламенту.

Додаток до цього Регламенту містить підстави для включення до Переліку осіб, інформацію, необхідну для ідентифікації відповідної фізичної та юридичної особи, а також дату включення до Переліку осіб.

Цей Регламент набирає чинності з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Цей Регламент є обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовується в усіх державах-членах.

¹⁸ Council Decision (CFSP) 2024/633 of 19 February 2024 amending Decision (CFSP) 2022/266 concerning restrictive measures in response to the illegal recognition, occupation or annexation by the Russian Federation of certain non-government controlled areas of Ukraine. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400633

¹⁹ Council Implementing Regulation (EU) 2024/753 of 23 February 2024 implementing Regulation (EU) No 269/2014 concerning restrictive measures in respect of actions undermining or threatening the territorial integrity, sovereignty and independence of Ukraine. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202400753

III. Огляд тенденцій розвитку права ЄС

Перші в історії ЄС правила боротьби з насильством щодо жінок: угода досягнута²⁰.

6 лютого 2024 року законодавці ЄС досягли попередньої угоди щодо правил боротьби з гендерним насильством і захисту його жертв, особливо жінок і жертв домашнього насильства.

Угода включає: заходи щодо запобігання зґвалтуванням; встановлення більш жорстких правил щодо онлайн-злочинів, включаючи оприлюднення інтимного матеріалу та кіберфлешинг; посилення підтримки жертв. Уперше будуть діяти загальноєвропейські правила щодо криміналізації певних форм гендерного насильства і кращого доступу до правосуддя, захисту та запобігання майбутніх злочинів. Нове законодавство також включатиме: розширення переліку обставин, що обтяжують правопорушення; правила заборони каліцтва жіночих статевих органів і примусового шлюбу; спеціальні правила щодо онлайн-злочинів, включаючи оприлюднення інтимного матеріалу; удосконалені процедури безпеки та здоров'я жертв; посилене звітування та збір доказів органами влади.

Парламент і Рада повинні будуть офіційно затвердити угоду. Нові правила набудуть чинності через двадцять днів після їх опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу», після чого країнам-членам буде надано три роки для виконання положень.

Депутати Європарламенту ухвалили нові правила щодо обмеження впливу шкідливих речовин на робочому місці²¹.

7 лютого 2024 року Парламент ухвалив нові граничні значення впливу свинцю вперше за сорок років і дизоціанатів вперше в історії. Новий закон, узгоджений із державами-членами та прийнятий 589 голосами «за», 10 – «проти», 40 – «утрималися», ефективніше захищатиме здоров'я працівників шляхом зниження лімітів впливу цих речовин.

Обидві речовини широко використовуються для ремонту будівель і виробництва акумуляторів, вітрових турбін і електромобілів.

Нові ліміти щодо свинцю будуть встановлені на рівні менше ніж чверті від нинішніх значень: ліміт професійного впливу буде встановлено на рівні 0,03 мг/м³, а біологічне граничне значення – на рівні 15 мкг/100 мл. Щодо дизоціанатів, закон встановлює межу професійного впливу на рівні 6 мкг NCO/м³ (максимальна концентрація, якій може піддаватися працівник протягом восьмигодинного робочого дня) і 12 мкг NCO/м³ для короткочасного впливу (15 хвилин).

²⁰ First ever EU rules on combating violence against women: deal reached. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240205IPR17412/first-ever-eu-rules-on-combating-violence-against-women-deal-reached>

²¹ MEPs adopt new rules to limit exposure to harmful substances at the workplace. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240202IPR17313/meps-adopt-new-rules-to-limit-exposure-to-harmful-substances-at-the-workplace>

Європейська комісія перегляне ці ліміти до 2029 року. Рада також повинна буде офіційно схвалити текст до його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» і набрання чинності.

Попередня угода щодо перших загальноєвропейських правил для працівників цифрових платформ²².

8 лютого 2024 року члени Парламенту та Ради досягли попередньої угоди щодо законопроекту, спрямованого на покращення умов праці осіб, які виконують роботу на цифровій платформі.

Директива щодо роботи на платформі має на меті забезпечити правильну класифікацію статусу зайнятості людей, які виконують роботу на цифровій платформі, і виправити фіктивну самозайнятість. Узгоджений текст також вводить перші в історії ЄС правила щодо алгоритмічного управління та використання штучного інтелекту на робочому місці.

Новий закон запроваджує презумпцію трудових відносин, які виникають за наявності фактів, що вказують на контроль і керівництво, відповідно до національного законодавства та чинних колективних договорів, а також з урахуванням практики Європейського суду. Нові правила гарантують, що особа, яка виконує роботу на платформі, не може бути звільнена, у тому числі на основі рішення, прийнятого алгоритмом або автоматизованою системою прийняття рішень. Натомість платформи мають забезпечити людський нагляд за важливими рішеннями, які безпосередньо стосуються осіб, які виконують роботу на платформі.

Директива вводить захисні правила для працівників платформи у сфері захисту даних. Платформам буде заборонено обробляти певні типи персональних даних, як-от особисті переконання та приватний обмін інформацією з колегами. Текст директиви також забезпечує прозорість, зобов'язуючи платформи інформувати працівників та їхніх представників про те, як працюють їх алгоритми та як поведінка працівників впливає на рішення, що приймаються автоматизованими системами.

Узгоджений текст для набуття чинності має бути офіційно прийнятий Парламентом і Радою.

Інвалідні та паркувальні картки ЄС: Парламент і Рада досягли попередньої угоди²³.

Учасники переговорів від Парламенту та Ради досягли попередньої угоди щодо Картки інвалідності ЄС та Картки паркування ЄС для людей з інвалідністю.

²² Provisional deal on first EU-wide rules for platform workers. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240205IPR17417/provisional-deal-on-first-eu-wide-rules-for-platform-workers>

²³ EU Disability and Parking cards: Parliament and Council reach provisional deal. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240205IPR17418/eu-disability-and-parking-cards-parliament-and-council-reach-provisional-deal>

Директива спрямована на забезпечення рівного доступу до пільгових умов людей з обмеженими можливостями під час короткочасних подорожей щодо зниження або нульової плати за в'їзд, пріоритетний доступ і доступ до зарезервованої стоянки. Обидві картки, окрім їх власників, надаватимуть також особам, які їх супроводжують, і тваринам-помічникам доступ до більшості тих самих умов, що й власникам карток.

Картка інвалідності ЄС видаватиметься і поновлюватиметься безкоштовно у фізичному та, за наявності, у цифровому форматі. Картка паркування ЄС для людей з інвалідністю буде видаватися у фізичному форматі. Державам ЄС також рекомендується випускати картку в цифровому форматі, за що відповідні органи будуть стягувати комісію за адміністративні витрати на видачу й оновлення картки. Обидві картки повинні бути видані протягом дев'яноста днів, за винятком випадків, коли потрібні триваліші медичні огляди.

Директива також вимагає від держав ЄС та Комісії підвищити обізнаність громадян про Картку інвалідності та Картку паркування ЄС, зокрема шляхом створення центральноєвропейського вебсайту. Зазначений вебсайт буде пов'язаний із національними вебсайтами, доступними для людей з обмеженими можливостями, з інформацією про те, як отримати, використовувати та поновити картки, а також з інформацією про пільгові умови.

Узгоджений текст для набуття чинності має бути офіційно прийнятий Парламентом і Радою. Очікується, що текст директиви буде винесено на голосування під час квітневого пленарного засідання.

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*